

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžfk/57/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018201438
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1018201438.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu : Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, proti žalovanej : Národná banka Slovenska, Imricha Karvaša 1, Bratislava, za účasti : Rapid Life životná poisťovňa a. s. v konkurze, Garbiarska 2, Košice, zastúpená: JUDr. Martin Bezák, PhD., advokát, Klincová 15, Bratislava, o kasačných sťažnostiach žalobcu a spoločnosti Rapid Life životná poisťovňa a. s. v konkurze proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/143/2018-81 zo dňa 14. marca 2019, a o kasačnej sťažnosti spoločnosti Rapid Life životná poisťovňa a. s. v konkurze proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/143/2018-114 zo dňa 10. mája 2019, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. NBS1-000-013-220 zo dňa 28.11.2017, jednomyselne takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/143/2018-81 zo dňa 14. marca 2019 sa z r u š u j e a v e c s a v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Kasačná sťažnosť spoločnosti Rapid Life životná poisťovňa a. s. v konkurze proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/143/2018-114 zo dňa 10. mája 2019 sa z a m i e t a .

Odôvodnenie

I.
Konanie pred orgánom verejnej správy

1. Útvar dohľadu na finančnom trhu Národnej banky Slovenska (ďalej aj „NBS“ alebo „žalovaná“) rozhodnutím zo dňa 14.6.2017 č. sp. NBS1-000-012-201, č.z. 100-000-044-845 vydaným podľa § 139 ods. 1 písm. l/ zákona č. 39/2015 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“) zaviedol nútenú správu nad spoločnosťou Rapid Life životná poisťovňa a. s., IČO : 31 690 904, Garbiarska 2, Košice (ďalej aj „poisťovňa“), z dôvodu podľa § 147 ods. 3 uvedeného zákona, že uvedená spoločnosť závažne a opakovane ohrozuje

práva klientov na výplatu plnení vyplývajúcich z poisťných zmlúv riadne a včas a právom chránené záujmy klientov na tom, aby konala dobromyseľne s náležitou starostlivosťou pri plnení nárokov klientov z poisťných zmlúv. Uvedeného porušenia zákona sa mala poisťovňa dopustiť konaním popísaným vo výroku rozhodnutia o zavedení nútenej správy. Nútenej správa v poisťovni zavedená v zmysle § 147 ods. 4 zákona o poisťovníctve okamihom doručenia rozhodnutia o zavedení nútenej správy s okamžitou účinnosťou voči poisťovni aj iným osobám.

2. Proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy podala poisťovňa rozklad, namietajúc nesprávny a nezákonný postup žalovanej i nútenej správkyne pri úkonoch faktického zavedenie nútenej správy, pričom svoje námietky v rozklade podrobne zdôvodnila. Poisťovňa v rozklade okrem iného uviedla, že vo veci konal a rozhodnutie popisoval zaujatý pracovník žalovanej, ďalej že podáva námietku zaujatosti voči všetkým členom bankovej rady žalovanej a že podľa informácií poisťovne na základe jej oznámenia začal vyšetrovateľ Národnej kriminálnej agentúry trestné stíhanie vo veci obzvlášť závažného zločinu subvenčného podvodu, ktorého sa mali dopustiť osoby konajúce v mene žalovanej. Poisťovňa navrhla v rozkladovom konaní o rozhodnutie o zavedení nútenej správy zrušiť.

3. Banková rada NBS (ďalej aj „banková rada“) rozhodnutiami zo dňa 1.8.2017 najprv rozhodla o tom, že jej členovia nie sú vylúčení v konaní č. sp. NBS1-000-013-031 a že zamietla námietky zaujatosti RNDr. N. T. a Ing. N. F., členov predstavenstva poisťovne. Následne rozhodnutím zo dňa 28.11.2017 č. NBS1-000-013-220 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) banková rada rozhodla podľa § 21 ods. 1 písm. b/, d/ zákona č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dohľade“) o prerušení konania vo veci rozkladu proti rozhodnutiu NBS, útvaru dohľadu nad finančným trhom zo dňa 14.6.2017 o zavedení nútenej správy nad poisťovňou. Dôvodom prerušenia konania bola jednak žiadosť (výzva) adresovaná inému orgánu verejnej moci o poskytnutie podkladových písomností a informácií pre druhostupňové konanie a zároveň aj skutočnosť, že prebieha iné konanie, v ktorom sa má riešiť otázka, ktorá by mohla mať význam pre konanie a rozhodovanie NBS v predmetnej veci. Banková rada súčasne vyzvala členov predstavenstva poisťovne o poskytnutie písomností a informácií potrebných pre rozhodnutie o rozklade, ďalej od Národnej protikorupčnej jednotky si vyžiadala zaslanie kópie uznesenia o vznesení obvinenia bývalému zamestnancovi NBS, ktorý podpisoval rozhodnutie NBS o zavedení nútenej správy voči poisťovni, ako aj oznámenie o tomto výsledku konania po jeho právoplatnom skončení.

4. Proti rozhodnutiu bankovej rady zo dňa 28.11.2017 o prerušení konania podal prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky protest, ktorému banková rada rozhodnutím č. NBS1-000-013-220 zo dňa 31.7.2018 nevyhovela.

II.

Konanie pred krajským súdom

5. Proti rozhodnutiu bankovej rady zo dňa 28.11.2017 o prerušení konania o rozklade podanom poisťovňou proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy poisťovne zo dňa 14.6.2017 podal žalobca včas všeobecnú správnu žalobu a navrhol rozhodnutie o prerušení rozkladového konania zrušiť a vec vrátiť žalovanej na ďalšie konanie.

6. Žalobca v žalobe vytýkal žalovanej, že v rozhodnutí o prerušení konania o rozklade sa bližšie nezaoberala súvislosťou medzi trestným stíhaním vedeným proti Ing. X. D. a vydaním rozhodnutia o rozklade, teda aký môže mať prebiehajúce trestné konanie vplyv na rozhodovanie v predmetnej veci. Žalobca zaujal názor, že trestné konanie a jeho výsledok nemôžu mať žiaden vplyv na zákonnosť rozhodnutia druhostupňového orgánu v rozkladovom konaní, nakoľko predmetom tohto konania je komplexné posúdenie zákonnosti prvostupňového rozhodnutia bez ohľadu na to, či v súvislosti s ním bol spáchaný trestný čin alebo nie. Keďže výsledok trestného konania a ani v ňom vydané procesné rozhodnutia nemajú vplyv na prvostupňové rozhodnutie o rozklade, nebol podľa žalobcu dôvod ani na prerušení konania podľa § 21 ods. 1 písm. d/ zákona o dohľade z dôvodu vyžiadania si podkladových písomností a informácií od iného orgánu verejnej moci, resp. od tretích osôb.

7. Zrušenie rozhodnutia o prerušení konania je podľa žalobcu žiaduce aj za stavu vyhlásenia konkurzu na majetok poisťovne, nakoľko zákon č. 7/2005 Z.z. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“) umožňuje aj po vyhlásení konkurzu tento zrušiť, čím sa môže obnoviť predchádzajúci právny stav. Aj v prípade, že by k zrušeniu konkurzu na majetok poisťovne nedošlo, je nežiaduce ponechanie v platnosti takéhoto nezákonne vydaného rozhodnutia.

8. Žalobca ďalej uviedol, že hoci žalobou napadnuté rozhodnutie možno podľa § 7 písm. e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zaradiť medzi rozhodnutia predbežnej a procesnej povahy, je treba poukázať na jeho účinky spôsobujúce ujmu na subjektívnych právach účastníkov konania, ktorá si vyžaduje potrebu súdneho prieskumu a následné zrušenie rozhodnutia. Uviedol, že v dôsledku zavedenia nútenej správy stratili členovia predstavenstva všetky oprávnenia súvisiace s výkonom funkcie orgánu poisťovne, s výnimkou podania opravného prostriedku proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy. Využili síce podanie tohto opravného prostriedku, avšak toto nemá odkladný účinok, teda k obnoveniu funkcií členov predstavenstva v dôsledku jeho podania nedošlo. Následné prerušenie konania vo veci rozkladu iba predĺžilo nepriaznivý stav súvisiaci so stratou funkcie členov predstavenstva, čím dochádza k ďalšiemu prehĺbeniu ujmy na subjektívnych právach týchto osôb.

9. Žalovaná navrhla podanú žalobu ako neprípustnú v zmysle § 7 písm. e/ S. s. p. odmietnuť uznesením podľa § 98 ods. 1 písm. g/ S. s. p. V prípade neakceptovania tohto návrhu navrhla žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

10. Krajský súd uznesením č. k. 1S/143/2018-81 zo dňa 14.3.2019 rozhodol, že sa žaloba odmieta a žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

11. V odôvodnení uznesenia konštatoval, že rozhodnutie o prerušení konania je rozhodnutím procesnej povahy, ktoré sa týka vedenia konania a preto v konečnom dôsledku nie je spôsobilé zasiahnuť do subjektívnych práv účastníkov konania - členov predstavenstva poisťovne. Nejde o rozhodnutie, ktoré by zakladalo, menilo alebo rušilo oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorým by mohlo byť právo a právom chránený záujem alebo povinnosť fyzickej alebo právnickej osoby priamo dotknuté. Rozhodnutie, ktoré je spôsobilé zasiahnuť do subjektívnych práv účastníkov a je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu pred správny súdom, je podľa krajského súdu až rozhodnutie o rozklade členov predstavenstva poisťovne, ktoré bude možné preskúmať správny súdom na základe podanej správnej žaloby, v rámci ktorého bude možné preskúmať i postup žalovanej vrátane rozhodnutia o prerušení konania. Konštatoval, že žaloba proti procesnému rozhodnutiu, ktoré sa týka vedenia konania, je v zmysle § 7 písm. e/ S. s. p. zo súdneho prieskumu v správnom súdnictve vylúčená a preto bolo potrebné žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. g/ S. s. p. ako neprípustnú odmietnuť.

III.

Kasačná sťažnosť poisťovne proti uzneseniu o odmietnutí správnej žaloby

12. Proti uzneseniu o odmietnutí žaloby podala včas kasačnú sťažnosť poisťovňa, a to z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. b/, f/, j/ S. s. p. Namietala, že zo zmätočného označenia účastníkov v záhlaví napadnutého uznesenia nie je možné vôbec zistiť, koho krajský súd vlastne považuje za ďalšieho účastníka konania, či sú to fyzické osoby označené pod bodmi 2/ (RNDr. N. T.), 3/ (Ing. N. F.) a 4/ (H. C.) jednotlivito alebo spoločne ako členovia predstavenstva, ktoré je kolektívnym štatutárnym orgánom poisťovne. Sťažovateľ mal za to, že fyzické osoby ako členovia predstavenstva nespĺňajú podmienky účastníctva vymedzené v § 32 ods. 3 S. s. p., pretože neboli účastníkmi administratívneho konania, ktorého účastníkom bola len poisťovňa, netvorila so žalobcom nerozlučné spoločenstvo a za účastníkov tohto súdneho správneho konania ich neoznačuje ani zákon. Ak s týmito osobami konal krajský súd ako s predstavenstvom poisťovne, konal s non- subjektom, ktorý v konaní nemá žiadnu procesnú subjektivitu a preto je uznesenie postihnuté procesnou vadou uvedenou v § 440 ods. 1 písm. b/ S. s. p.

13. Poist'ovňa v kasačnej sťažnosti poukázala na to, že iba jej práva boli negatívne dotknuté účinkami rozhodnutia žalovanej o zavedení nútenej správy a o prerušení konania o rozklade proti tomuto rozhodnutiu; predstavenstvo spoločnosti ako non-subjekt nemá žiadne práva a preto týmito rozhodnutiami nemôže byť dotknuté.

14. Poist'ovňa ďalej uviedla, že krajský súd síce doručil jej právnomu zástupcovi napadnuté uznesenie, avšak nie ako zástupcovi spoločnosti Rapid Life životná poist'ovňa a. s. v konkurze, ale ako zástupcovi RNDr. N. T., Ing. N. F. a Ing. E. C.. Ani jedna z týchto fyzických osôb však advokáta JUDr. Martina Bezáka PhD. na zastupovanie v tomto súdnom správnom konaní nespĺnomocnila, pričom Ing. H. C. (nie E., ako to nesprávne uviedol krajský súd v záhlaví uznesenia) ako člen predstavenstva spoločnosti ani len nepodpísala advokátovi plnomocenstvo na zastupovanie v konaní.

15. Z uvedených dôvodov poist'ovňa namietala, že krajský súd jej svojim nesprávnym procesným postupom úplne znemožňuje konať vo veci, čím porušuje právo na spravodlivý súdny proces a preto napadnuté uznesenie trpí vadou podľa § 440 ods. 1 písm. f/ S. s. p. Podľa poist'ovne pritom vôbec nie je zrejmé, s kým za spoločnosť Rapid Life životná poist'ovňa a. s. v konkurze krajský súd vôbec konal, komu doručoval napadnuté uznesenie, keďže v tomto čase spoločnosť nemala núteného správcu, ktorého funkcia podľa § 155 ods. 1 písm. b/ zákona o poist'ovníctve zanikla dňom vyhlásenia konkurzu (30.1.2018), a ani konkurzného správcu, keďže uznesenie Okresného súdu Košice I zo dňa 2.5.2018 sp. zn. 31K/28/2017 o vymenovaní JUDr. Jany Závodskej do funkcie správcu bolo zrušené nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.11.2018 č. k. IV.US 467/2018-75, pričom nový správca konkurznej podstaty poist'ovne ustanovený nebol.

16. K otázke neprípustnosti správnej žaloby proti uzneseniu o prerušení rozkladového konania poist'ovňa uviedla, že toto rozhodnutie bolo vydané v rámci konania o zavedení nútenej správy nad spoločnosťou Rapid Life životná poist'ovňa a. s., pričom zavedenie nútenej správy malo za následok pozastavenie výkonu funkcie všetkých orgánov poist'ovne a prechod ich pôsobnosti na núteného správcu, v dôsledku čoho došlo k nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva, ktoré spoločnosti zaručuje čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, ako aj k nútenému obmedzeniu práva podnikat' v zmysle čl. 35 ods. 1 Ústavy SR. Zavedenie nútenej správy teda závažným spôsobom zasiahlo do oboch zmienených subjektívnych práv spoločnosti a napadnuté rozhodnutie bankovej rady o prerušení konania má podľa poist'ovne za následok úplnú procesnú pasivitu tohto orgánu, ktorá závažným spôsobom postihuje základné práva poist'ovne na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, pretože oddaľuje dosiahnutie stavu právnej istoty o právnom nároku, o ktorý v administratívnom konaní ide.

17. Priamym následkom nezákonného rozhodnutia o prerušení rozkladového konania je, že medzičasom došlo na základe návrhu správcu k vyhláseniu konkurzu na majetok poist'ovne a to bez toho, aby predtým bolo zákonom stanoveným spôsobom preskúmané, či nútená správa poist'ovne bola zavedená v súlade so zákonom alebo nie. Podľa poist'ovne dokonca hrozí, že spoločnosť zanikne po skončení konkurzného konania skôr, ako vôbec bude preskúmaná zákonnosť nútenej správy. Z uvedených dôvodov nesmie byť rozhodnutie o prerušení konania podľa názoru poist'ovne vylúčené zo súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva. Preto poist'ovňa navrhla uznesenie krajského súdu zmeniť a zrušiť rozhodnutie žalovanej o prerušení konania a vrátiť jej vec na ďalšie konanie.

IV.

Kasačná sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o odmietnutí správnej žaloby

18. Žalobca v kasačnej sťažnosti namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom a navrhol uznesenie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Za nesprávny považoval právny záver krajského súdu, že rozhodnutie o prerušení rozkladového konania nemôže spôsobovať zásah do práv a povinností účastníkov konania - členov predstavenstva poist'ovne. Poukázal na to, že v dôsledku zavedenia nútenej správy stratili členovia predstavenstva spoločnosti všetky oprávnenia k výkonu funkcie orgánu poist'ovne s výnimkou podania opravného prostriedku proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy. Ten síce využili, avšak jeho podanie nemá odkladný účinok. Následné prerušenie konania vo veci rozkladu

iba predĺžilo nepriaznivý stav súvisiaci so stratou funkcie člena predstavenstva, čím môže naďalej dochádzať k prehĺbeniu ujmy na subjektívnych právach týchto účastníkov konania a to až do vydania rozhodnutia vo veci rozkladu. Možným osudom týchto práv do vydania rozhodnutia o rozklade sa však krajský súd nezaoberal.

V.

Kasačná sťažnosť poisťovne proti oprave uznesenia o odmietnutí správnej žaloby

19. Dňa 10.5.2019 vydal krajský súd opravné uznesenie č. k. 1S/143/2018-114, ktorým v zmysle § 143 S. s. p. opravil chybu v záhlaví uznesenia o odmietnutí správnej žaloby spočívajúcu v nesprávnom označení krstných mien ďalších účastníkov 3/ a 4/, keď namiesto Ing. N. F. uviedol Ing. N. F. a namiesto Ing. E. C. uviedol Ing. H. C.. V záhlaví opravného uznesenia označil ďalšieho účastníka 1/ ako : JUDr. Martin Morochovič - SKP úpadcu Rapid Life životná poisťovňa a. s. v konkurze.

20. Proti opravnému uzneseniu krajského súdu podal JUDr. Martin Bezák, PhD., advokát v zastúpení poisťovne kasačnú sťažnosť v rozsahu vykonanej opravy, v ktorej zopakoval námietku, že i opravné uznesenie mu bolo doručené ako zástupcovi ďalších účastníkov RNDr. N. T., Ing. N. F. a Ing. H. C., napriek tomu, že advokát v konaní zastupuje výlučne poisťovňu ako právnickú osobu. Poukázal na to, že krajský súd nesprávne poučil účastníkov o neprípustnosti kasačnej sťažnosti proti tomuto uzneseniu, čo však je podľa sťažovateľa je nesprávne, nakoľko účastník súdneho konania má právo podať kasačnú sťažnosť proti uzneseniu súdu v tej časti, v ktorej bolo dotknuté opravným uznesením (§ 443 ods. 1, druhá veta S. s. p.). Výtýkal tiež krajskému súdu, že v záhlaví uznesenia zmenil označenie ďalšieho účastníka 1/ - JUDr. Martin Morochovič - SKP úpadcu Rapid Life životná poisťovňa a. s. v konkurze. Poznamenal, že v zmysle § 47 ods. 5 zákona o konkurze správca nemá spôsobilosť vystupovať po vyhlásení konkurzu namiesto úpadcu ako účastník konania vo veci zavedenia nútenej správy nad poisťovňou, nakoľko sa to netýka majetku úpadcu.

21. Žalovaná navrhla kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietnuť a kasačné sťažnosti advokáta JUDr. Martina Bezáka, PhD. odmietnuť ako neprípustné, pretože boli podané neoprávnenou osobou.

VI.

Právne závery kasačného súdu

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej len „kasačný súd“ alebo „Najvyšší súd“) preskúmal uznesenia krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačné sťažnosti boli podané oprávnenými osobami v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutia, proti ktorým je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 445 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne dospel k záveru, že kasačné sťažnosti proti uzneseniu o odmietnutí správnej žaloby prokurátora sú dôvodné. Preto postupoval podľa § 462 ods. 1 S.s.p. a uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

23. S ohľadom na vymedzenie sťažnostných bodov kasačných sťažností oboch sťažovateľov pripadlo kasačnému súdu posúdiť predovšetkým otázku zákonnosti odmietnutia správnej žaloby prokurátora proti rozhodnutiu žalovaného o prerušení konania o rozklade poisťovne proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy. Konečnému zodpovedaniu tejto otázky nutne predchádza právne posúdenie, či uznesenie o prerušení konania, ktoré je vo svojej podstate procesným rozhodnutím upravujúcim vedenie konania, možno zo súdneho preskúmania vylúčiť v zmysle § 7 písm. e/ S. s. p., ako to urobil krajský súd. Senát kasačného súdu bol tiež postavený pred úlohu vyjadriť sa i k otázke namietaného porušenia práva poisťovne na spravodlivý proces, ktoré má podľa názoru tohto sťažovateľa spočívať v nesprávnom procesnom postupe krajského súdu, ktorý na základe podanej správnej žaloby prokurátora konal s právnym zástupcom poisťovne ako so zástupcom fyzických osôb - členov predstavenstva poisťovne RNDr. N. T.R., Ing. N. F. a Ing. H. C..

Podľa § 147 ods. 3 zákona o poisťovníctve Národná banka Slovenska môže nútenú správu zaviesť, ak poisťovňa alebo zaistovňa nesplnila opatrenia ozdravného plánu podľa § 144 alebo Národná banka Slovenska ozdravný plán zamietla, alebo nedostatky v činnosti poisťovne alebo zaistovne ohrozujú bezpečné fungovanie poisťovne alebo zaistovne alebo závažne, alebo opakovane ohrozuje práva alebo právom chránené záujmy jej klientov alebo pri inom závažnom nedostatku v činnosti poisťovne alebo zaistovne.

Podľa § 149 ods. 1 zákona o poisťovníctve zavedením nútenej správy sa pozastavuje výkon funkcie všetkých orgánov poisťovne alebo zaistovne a vedúcich zamestnancov poisťovne alebo zaistovne a pôsobnosť predstavenstva a dozornej rady prechádza na núteného správcu. Ak ide o členov predstavenstva a členov dozornej rady, pozastavuje sa plynutie ich funkčného obdobia. Tým nie je dotknuté právo predstavenstva podať opravné prostriedky proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy. Pri výkone pôsobnosti predstavenstva a dozornej rady sa na núteného správcu nevzťahuje osobitný predpis.

24. Senát kasačného súdu konštatuje, že NBS rozhodnutím zo dňa 14.6.2017 zaviedla nad poisťovňou nútenú správu z dôvodov podľa § 147 ods. 3 zákona o poisťovníctve pre zistené závažné a opakované ohrozovanie práva jej klientov na plnenia z poisťných zmlúv. Rozhodnutím o zavedení nútenej správy bol pozastavený výkon funkcie všetkých orgánov poisťovne a pôsobnosť jej predstavenstva i dozornej rady prešla doručením tohto rozhodnutia na núteného správcu (§ 149 ods. 1 zákona o poisťovníctve), ktorý sa stal jediným štatutárnym zástupcom poisťovne. Zákon však umožnil predstavenstvu poisťovne podať proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy opravný prostriedok. Ide prakticky o jediný úkon, ktorý po doručení rozhodnutia NBS o zavedení nútenej správy môže vykonať predstavenstvo v mene poisťovne, všetky ostatné právomoci prechádzajú na núteného správcu.

25. Poisťovňa právo podať opravný prostriedok využila a dňa 29.6.2017 podala rozklad proti rozhodnutiu NBS o zavedení nútenej správy. Rozklad v takomto prípade nepodáva vo vlastnom mene samo predstavenstvo (nie je procesne spôsobilým subjektom), ani jeho členovia ako fyzické osoby, ale samotná spoločnosť, teda Rapid Life životná poisťovňa a. s., ktorá je pre tento úkon zastúpená svojím predstavenstvom. Účastníkom konania o zavedení nútenej správy od jeho začatia až do právoplatného skončenia, vrátane konania o rozklade proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy, je totiž poisťovňa, nie jej predstavenstvo ani fyzické osoby ako jeho členovia. V tomto konaní sa rozhoduje o právach a povinnostiach subjektu, nad ktorým vykonáva NBS dohľad a tým je poisťovňa. Spoločnosť Rapid Life životná poisťovňa a. s. nakoniec aj udelila na toto konanie plnomocenstvo advokátovi JUDr. Martinovi Bezákovi, PhD., ktoré za poisťovňu podpísali členovia predstavenstva RNDr. N. T. a Ing. N. F..

26. Kasačný súd je toho názoru, že prokurátor, ktorý podal správnu žalobu proti rozhodnutiu žalovaného o prerušení konania o rozklade, keď predtým žalovaný nevyhovel jeho protestu proti tomuto rozhodnutiu, nesprávne označil v správnej žalobe za ďalších účastníkov konania okrem poisťovne aj členov jej predstavenstva ako fyzické osoby. RNDr. N. T., Ing. N. F. a Ing. H. C. totiž z vyššie uvedených dôvodov neboli účastníkmi administratívneho konania o zavedení nútenej správy nad poisťovňou a preto im nepatrilo ani postavenie účastníkov konania o správnej žalobe prokurátora (§ 32 ods. 3 písm. a/ S. s. p.).

27. Jediným účastníkom administratívneho i súdneho konania mala byť spoločnosť Rapid Life životná poisťovňa a. s., ktorá splnomocnila zastupovaním v týchto konaniach advokáta JUDr. Martina Bezáka, PhD. Tu je namieste znovu zdôrazniť, že v plnomocenstve je ako splnomocniteľ (zastúpený) výslovne označená poisťovňa, za ktorú túto písomnosť podpísali dvaja členovia jej predstavenstva RNDr. N. T. a Ing. N. F.. Tieto fyzické osoby a ani tretia členka predstavenstva poisťovne Ing. H. C. advokátovi plnú moc na zastupovanie vo svojom mene neudelili a ani tak nemali dôvod urobiť, nakoľko účastníkmi konania o rozklade proti rozhodnutiu žalovanej o zavedení nútenej správy ani o správnej žalobe prokurátora proti rozhodnutiu žalovaného o prerušení tohto konania neboli a byť nemali. Z tohto dôvodu členov predstavenstva poisťovne kasačný súd neuvádza ako účastníkov konania ani v záhlaví tohto uznesenia.

28. Možno teda konštatovať, že krajský súd nesprávne vymedzil okruh účastníkov konania o správnej žalobe, keď vychádzal z ich nesprávneho označenia prokurátorom, ktorý podal správnu žalobu. Napriek skutočnosti, že krajský súd takto konal s členmi predstavenstva poisťovne a písomnosti doručoval advokátovi ako ich zástupcovi (hoci Ing. H. C. mu plnomocenstvo neudelila, čo krajský súd nevezal na vedomie), nemožno konštatovať, že by krajský súd týmto nesprávnym postupom porušil právo poisťovne na spravodlivý proces, pretože všetky písomnosti krajského súdu boli doručované splnomocnenému právnomu zástupcovi poisťovne, ktorým bol práve advokát JUDr. Martin Bezák, PhD. Poisťovňa ako sťažovateľ tak nebola vylúčená zo žiadnych úkonov krajského súdu a zo spisu vyplýva, že právo vyjadriť sa i uplatniť opravné prostriedky proti rozhodnutiam krajského súdu poisťovňa v plnom rozsahu využila. Sťažnostný bod jej kasačnej sťažnosti namietajúci porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 440 ods. 1 písm. f/ S. s. p. preto považoval senát kasačného súdu za nedôvodný.

29. V súvislosti s posúdením otázky zákonnosti odmietnutia správnej žaloby ako neprípustnej kasačný súd upozorňuje na to, že v dôsledku rozhodnutia o prerušení konania o rozklade poisťovne proti rozhodnutiu o zavedení nútenej správy doposiaľ nebola bankovou radou posúdená zákonnosť rozhodnutia o nútenej správe zo dňa 14.6.2017. Niet teda právoplatného rozhodnutia o tom, či skutočne boli naplnené hmotnoprávne dôvody podľa § 147 ods. 3 zákona o poisťovníctve a či bol v súlade so zákonom presun všetkých rozhodovacích právomocí orgánov poisťovne na núteného správcu, na návrh ktorého bol na majetok poisťovne vyhlásený dňa 30.1.2018 konkurz. Rozhodnutím o zavedení nútenej správy bolo fakticky ukončené podnikanie spoločnosti a jej riadne ustanovené orgány boli vylúčené z rozhodovania o majetku poisťovne i jej právach a záväzkoch súvisiacich s podnikaním.

30. Kasačnému súdu neprináleží v tomto konaní skúmať otázku zákonnosti zavedenia nútenej správy nad poisťovňou. Je však toho názoru, že táto otázka mala byť (a naďalej má) v primeranom čase právoplatne vyriešená rozhodnutím o rozklade, ktorý bola poisťovňa podľa zákona oprávnená podať a ktoré oprávnenie aj využila. V rámci ústavne garantovaného práva na právnu ochranu a na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 Ústavy SR) je nepochybne oprávnená v čo najkratšom čase poznať konečný a právne záväzný záver bankovej rady o tom, či boli splnené zákonné podmienky pre zavedenie nútenej správy. Rozhodnutie žalovanej o prerušení konania o rozklade toto konečné rozhodnutie bez náležitých dôvodov odkladá, čím predlžuje právnu neistotu zúčastnených a okrem spomenutého ústavného práva na súdnu ochranu sa dotýka i práva poisťovne a vlastníkov jej akcií na podnikanie (čl. 35 ods. 1 Ústavy SR) i výkonu vlastníckych oprávnení k majetku spoločnosti (čl. 20 ods. 1 Ústavy SR).

31. Senát kasačného súdu tiež nemôže opomenúť, že toto odloženie konečného rozhodnutia vo veci nútenej správy je rozhodnutím o prerušení tohto konania viazané na posúdenie otázky trestnoprávnej zodpovednosti bývalého zamestnanca NBS, ktorá so zákonnými dôvodmi zavedenie nútenej správy voči poisťovni nesúvisí ani hypoteticky.

32. Krajský súd v odôvodnení uznesenia o odmietnutí žaloby správne konštatoval, že „v správnom súdnictvе je právo na prístup k súdnemu preskúmaniu právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe správnej žaloby determinované princípom generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, z ktorej vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva a právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje (§ 7 S. s. p.). ... Pri posudzovaní prípustnosti súdneho preskúmania rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy je správny súd povinný posúdiť, či sa žalobou napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie nedotýka základných práv alebo slobôd účastníka konania, ktoré mu zaručuje Ústava Slovenskej republiky alebo príslušná medzinárodná zmluva o ľudských právach a základných slobodách. V takých prípadoch totiž vylúčenie súdneho preskúmania rozhodnutia správneho orgánu nemožno uplatniť.“ Krajský súd však nesprávne uzavrel, že o takýto prípad v prejednávanej veci nejde.

33. Kasačný súd súhlasí so všeobecnou kvalifikáciou rozhodnutia o prerušení konania ako rozhodnutia procesného upravujúceho vedenie konania, ktoré sa v zmysle § 7 písm. e/ S. s. p. v správnom súdnictve zásadne nepreskúmava. Nesúhlasí však s tým, že až právoplatné rozhodnutie o rozklade proti zavedeniu nútenej správy je spôsobilé zasiahnuť do práva účastníka konania a je toho názoru, že hoci rozhodnutie o prerušení konania nie je konečným rozhodnutím vo veci nútenej správy nad poisťovňou, predlžuje účinky zatiaľ neprávoplatného zavedenia nútenej správy, ktoré sa prejavujú v pozastavení výkonu funkcie všetkých orgánov poisťovne a prechode všetkých kompetencií predstavenstva a dozornej rady poisťovne na núteného správcu. Odloženie rozhodnutia o rozklade proti takémuto rozhodnutiu teda predlžuje stav nemožnosti poisťovne podnikat' a nakladať so svojim majetkom a zasahuje i do jej práva na právnu ochranu.

34. Krajský súd preto postupoval nezákonne, keď správnu žalobu prokurátora proti rozhodnutiu o prerušení administratívneho konania odmietol ako neprípustnú, nakoľko v okolnostiach prípadu je nepochybné, že toto rozhodnutie sa dotýka základných práv a slobôd účastníka konania.

35. Kasačný súd podotýka, že na oprávnení poisťovne vystupovať v administratívnom konaní o zavedení nútenej správy vo vlastnom mene v zastúpení predstavenstvom nič nemení ani skutočnosť, že dňom 30.1.2018 bol na majetok poisťovne vyhlásený konkurz a do funkcie bola ustanovená správkyňa konkurznej podstaty. Právoplatné ukončenie konania o zavedení nútenej správy nad poisťovňou sa totiž nijako netýka majetku patriaceho do konkurznej podstaty a preto vyhlásenie konkurzu nemalo za následok prerušenie konania o nútenej správe, ani vstup správcu konkurznej podstaty do konania o rozklade namiesto úpadcu.

36. Pokiaľ ide o kasačnú sťažnosť poisťovne proti uzneseniu, ktorým krajský súd opravil chyby v označení mien dvoch členov predstavenstva poisťovne, považuje senát kasačného súdu za potrebné pripomenúť, že opravné uznesenie nie je uznesením, ktorým sa upravuje vedenie konania, ako to v poučení o opravnom prostriedku proti tomuto uzneseniu uviedol krajský súd označením ustanovenia § 439 ods. 2 písm. a/ S.s.p. Niet ani iného dôvodu v zmysle § 439 ods. 2 S. s. p., pre ktorý by sa mala považovať kasačná sťažnosť proti opravnému uzneseniu ako takému za neprípustnú. Kasačnou sťažnosťou teda bolo možné napadnúť predmetné opravné uznesenie krajského súdu, avšak len v rozsahu vykonanej opravy. Poisťovňa ako sťažovateľ však v kasačnej sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu nenamieta nič, čo by sa dalo vzťahovať k vykonaným opravám. Preto ide o kasačnú sťažnosť nedôvodnú, ktorú kasačný súd podľa § 461 S.s.p. zamietol. Treba však poznamenať, že rozhodnutím kasačného súdu o zrušení uznesenia o odmietnutí žaloby a vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie stratilo opodstatnenie i uznesenie, ktorým sa v takto zrušenom rozhodnutí vykonala oprava.

37. Právo na náhradu trov kasačného konania bude s ohľadom na zrušenie uznesenia o odmietnutí žaloby a vrátení veci na ďalšie konanie predmetom neskoršieho rozhodovania krajského súdu v zmysle § 467 ods. 3 S.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.